

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Pwyllgor: Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol

Dyddiad y cyfarfod: 4 Mawrth 2013

Cyfarwyddwr Corfforaethol Perthnasol: Dirprwy Brif
Weithredwr

Deilydd Portffolio Perthnasol: Cyng Kenneth P Hughes

Teitl yr Adroddiad - Adroddiad Blynyddol ar Gydraddoldeb 2011/12

1.0 Pwrpas yr Adroddiad

Cyflwyno'r adroddiad blynyddol ar gydraddoldeb i aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini cyn ei gyflwyno am gymeradwyaeth i'r Pwyllgor Gwaith ar 18 Mawrth 2013.

2.0 Cefndir

Mae'n ofynnol o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus bod pob awdurdod cyhoeddus a restrir yn Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 Dyletswyddau Statudol (Cymru) 2011 yn cynhyrchu adroddiad blynyddol ar gydraddoldeb erbyn 31 Mawrth yn flynyddol. Dyma'r adroddiad blynyddol cyntaf ers cyflwyno'r dyletswyddau cyffredinol a phenodol newydd.

Prif bwrpas y dyletswyddau penodol yng Nghymru yw helpu awdurdodau roi gwell sylw dyledus i'r angen i gyflawni tri nod y ddyletswydd gyffredinol, sef:

- ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithlon ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a'r rhai nad ydynt
- feithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai nad ydynt

Felly, fel dyletswydd benodol ei hun, rôl yr adroddiad blynyddol yw cefnogi awdurdodau i gwrdd â'r ddyletswydd gyffredinol. Mae ganddo rôl hefyd o ran gosod allan beth sydd wedi'i gyflawni a chynnydd tuag at gwrdd â dyletswyddau penodol eraill.

3.0 Materion ar gyfer Sgriwtini

Rhaid i'r adroddiad blynyddol cyntaf ar gydraddoldeb osod allan yn benodol:

- Y camau y mae awdurdod wedi'u cymryd i nodi a chasglu gwybodaeth berthnasol
- Sut mae'r awdurdod wedi defnyddio'r wybodaeth hon i fodloni tri nod y ddyletswydd gyffredinol
- Unrhyw resymau dros beidio â chasglu gwybodaeth berthnasol
- Datganiad am effeithiolrwydd trefniadau awdurdod i nodi a chasglu gwybodaeth berthnasol
- Gwybodaeth benodol am gyflogaeth, yn cynnwys gwybodaeth am hyfforddiant a thâl (oni bai ei fod eisoes wedi cyhoeddi'r wybodaeth hon yn rhywle arall)

Gall awdurdod gynnwys unrhyw fater arall y teimla sy'n berthnasol i gwrdd â'r ddyletswydd gyffredinol a'r dyletswyddau penodol yn ei adroddiadau blynyddol.

O gyfnod adrodd 2012/13 ymlaen, bydd angen i'r adroddiad blynyddol ar gydraddoldeb hefyd gynnwys:

- Cynnydd tuag at gyflawni pob un o amcanion cydraddoldeb¹ yr awdurdod
- Datganiad am effeithiolrwydd y camau y mae'r awdurdod wedi'u cymryd i gyflawni pob un o'i amcanion cydraddoldeb

Mae'r adroddiad blynyddol ar gydraddoldeb sydd ynghlwm yn ymwneud â 2011/12 ac mae amlinelliad o gynnydd hyd at fis Rhagfyr 2012 wedi'i gynnwys hefyd er mwyn rhoi darlun mwy diweddar.

Gofynnir i'r Pwyllgor sgriwtineiddio'r adroddiad blynyddol drafft ar gydraddoldeb a chyflwyno ei sylwadau i Bwyllgor Gwaith y Cyngor.

Enw: Carol Wyn Owen

Teitl y Swydd: Rheolwr Polisi a Strategaeth,

Adran: Dirprwy Brif Weithredwr (Uned Bolisi)

Dyddiad 25 Chwefror 2013.

---

¹ Roedd yn ofynnol bod pob Cyngor yng Nghymru yn cyhoeddi amcanion cydraddoldeb erbyn 2 Ebrill 2012

Atodiadau – Adroddiad Blynyddol Drafft ar Gydraddoldeb 2011/12

**Penderfyniadau perthnasol a wnaed yn flaenorol gan y Cyngor, y Pwyllgor
Gwaith neu'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol**

*Rhestrwch yma unrhyw benderfyniadau blaenorol perthnasol.

*Os nad oes dim, nodwch “Dim penderfyniadau perthnasol blaenorol”.

Papurau Cefndir

Adroddiadau Blynyddol – nodyn atodol (Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol,
Tachwedd 2012)

Cynllun Cydraddoldeb Strategol - Tabled / Canllaw Adroddiadau Blynyddol
(Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Tachwedd 2012)

Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016 y Cyngor a dogfennau cysylltiedig –
www.ynysmon.gov.uk/cynlluncydraddoldeb

Swyddog Cyswllt: Carol Wyn Owen (01248) 752561.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Un: Gostwng anghydraddoldebau o ran lechyd			
Beth ddywedem yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Nifer y bobl sydd mewn grwpiau a dangynrychiolir sy'n dewis ffyrdd iach o fyw yn cynyddu			
Parhau i ddarparu gweithgareddau i grwpiau a dargedir ac, mewn rhai meysydd, cynyddu'r niferoedd sy'n cymryd rhan	Gwasanaethau Hamdden Rhaglen waith cyfredol	Oed Anabledd Rhyw	<p>Chwaraeon Anabledd Cymru – Mae staff ein Huned Datblygu Chwaraeon (UDCh) wedi cwblhau hyfforddiant ar Gynhwysedd Anableddau. O ganlyniad mae'r UDCh wedi creu mwy o gyfleoedd i bobl anabl ac mae'n cychwyn darparu rhaglenni a sesiynau mwy cynhwysol. Cerdded, athletau, nofio a gweithgareddau awyr agored yw'r prif feysydd. Mae rhaglen gynhwysol hefyd yn cael ei datblygu ar gyfer beicio.</p> <p>Cynlluniau 5 x 60 – Fe welwyd cynnydd sylweddol yn y nifer o enethod sy'n cymryd rhan yn y cynlluniau hyn, gyda 74% yn mynychu sesiynau yn ystod 2011/12. Y prif reswm dros y cynnydd hwn yw bod yna o leiaf un Llysgennad Ifanc ym mhob ysgol sy'n hyrwyddo clybiau 'genethod yn unig'.</p> <p>Camu Allan – mae 41 o deithiau cerdded rhaglenedig wedi cymryd lle yn ystod 6 mis cyntaf 2012/13, gyda 68 wedi cofrestru o'r newydd ar y cynllun. Bydd gwaith yn parhau dros ail hanner y flwyddyn i sicrhau cynladwyedd tymor hir i deithiau cerdded diogel wedi'u trefnu, gan gynnwys sefydlu o'r newydd Bwyllgor Llywio Cerdded ar Ynys Môn, sy'n darparu ar gyfer pob sector.</p>

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Un: Gostwng anghydraddoldebau o ran lechyd			
Beth ddywedem yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Rhoi ar waith y gweithrediadau perthnasol o fewn y cynllun gweithredu ar gyfer 'Creu Gwynedd a Môn Egniol'	Gwasanaethau Hamdden 2011-2014	I'w hadnabod fel rhan o'r cynllun gweithredu	Fel yr amlinellir uchod, mae amrediad o weithgareddau'n parhau i gael eu darparu ar gyfer y grwpiau a dargedir – pobl ifanc, pobl hyn, unigolion sy'n anabl – a gwaith rhyng-genedlaethol.
Maes Gweithredu: Gofal ar gyfer pobl hŷn yn cael ei wella i sicrhau eu bod yn cael eu trin gydag urddas a pharch			
Parhau i weithio tuag at weithredu Strategaeth Gomisiynu Gwasanaethau Pobl Hŷn y Cyngor	Gwasanaethau Cymdeithasol – Gwasanaethau Oedolion 2011-2014	Oed	<p>Yn ystod 2011/12, roedd perfformiad o ran yr oedi wrth drosglwyddo gofal o'r ysbyty, am resymau gofal cymdeithasol, yn dal i fod yn ardderchog ac ymhell uwchlaw'r cyfartaledd ar gyfer Cymru¹.</p> <p>(Dangosydd Strategol Cenedlaethol SCA/001 – Cyfradd yr oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 75 oed neu drosodd = 1.06)</p> <p>Ar 3 Medi 2012, cytunodd Bwrdd Comisiynwyr Ynys Môn nifer o gynigion gyda'r nod o drawsnewid gwasanaethau gofal preswyl ac ymgynghori ar ddyfodol 6 chartref preswyl yr Awdurdod. Bydd y broses o asesu effaith yn rhan annatod o'r broses gwneud penderfyniadau. Nododd yr adroddiad asesu effaith ar y cam cyn-ymgyngori y "bydd y tîm prosiect yn sicrhau y glynir wrth yr egwyddorion sydd yn y Siartr Urddas mewn Gofal. Mae'r rhain yn adlewyrchu egwyddorion y Ddeddfwriaeth Hawliau Dynol".</p>

¹ Ffynhonnell: Cynllun Gwella (Adolygiad Perfformiad) 2011/12 Cyngor Sir Ynys Môn (tudalen 44)

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Un: Gostwng anghydraddoldebau o ran Iechyd			
Beth ddywedem yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Anghenion pobl gydag anableddau dysgu neu broblemau iechyd meddwl yn cael eu deall yn well			
Parhau i weithio tuag at weithredu Strategaeth Gomisiynu Anableddau Dysgu'r Cyngor	Gwasanaethau Cymdeithasol 2012-2015	Anabledd	<p>Mae Strategaeth Gomisiynu drafft y Cyngor o ran Anableddau Dysgu'n cael ei hadolygu ar hyn o bryd fel rhan o adolygiad ehangach o raglenni gwaith Gwasanaethau Oedolion.</p> <p>O ran anghenion pobl â phroblemau iechyd meddwl, bydd rhaglenni gwaith lleol a rhanbarthol yn cael eu datblygu, sy'n canolbwyntio ar y canlyniadau lefel uchel a nodir yn Strategaeth Llywodraeth Cymru "Law yn Llaw at Iechyd Meddwl – Strategaeth ar gyfer Iechyd Meddwl a Lles yng Nghymru".</p>

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Dau: Gostwng canlyniadau anghyfartal o ran **Addysg er mwyn manteisio i'r eithaf ar botensial unigolion**

Beth ddywedem yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Bwlch cyflawniad addysgol rhwng y gwahanol grwpiau yn gostwng			
Cynnal perfformiad disgyblion sydd ag anableddau corfforol a synhwyrol ar ddiwedd pob un o'r Cyfnodau Allweddol fel nad oes unrhyw fwch sylweddol mewn cyrhaeddiad addysgol	Addysg Parhaus	Anabledd	Parhawyd i roi cefnogaeth addas i'r disgyblion fel nad oedd unrhyw wahaniaeth arwyddocaol rhwng perfformiad y garfan hon o ddisgyblion gydag anableddau i'w gymharu a'u cyfoedion ar ddiwedd pob Cyfnod Allweddol.
Sicrhau na fydd unrhyw fwch sylweddol mewn cyrhaeddiad addysgol yn 16+ oed ar gyfer disgyblion lle mae Saesneg yn iaith arall (EAL) iddynt ac sydd wedi bod yn ysgolion yr awdurdod am fwy na thair blynedd	Addysg Parhaus	Hil	Nid oedd bwlch sylweddol rhwng cyrhaeddiadau addysgol disgyblion lle mae'r Saesneg yn iaith ychwanegol iddynt yn 16+ a chanlyniadau eu cyfoedion yn 2012.
Haneru'r bwlch mewn cyrhaeddiad addysgol rhwng bechgyn a merched ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3, lle mae'n fwy na 10%	Addysg Parhaus	Rhyw	Roedd dangosydd pwnc craidd CA3 Ynys Môn yn dangos gwahaniaeth o -4.73 rhwng bechgyn a merched yn 2011-12. Roedd hyn i'w gymharu â -5.28 yn 2010-11 a -12.34 yn 2009-10. Y ffigwr ar gyfer Cymru yn 2011-12 oedd -11.02.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Dau: Gostwng canlyniadau anghyfartal o ran Addysg er mwyn manteisio i'r eithaf ar botensial unigolion

Beth ddywedem yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Bwlio yn seiliedig ar hunaniaeth yn gostwng mewn ysgolion			
Darparu hyfforddiant i ysgolion mewn ymateb i ganllawiau gwrth-fwlio newydd Llywodraeth Cymru 'Parchu Eraill' (Hydref 2011).	Addysg Ebrill 2012	Anabledd Rhyw Hil Crefydd a Chred Cyfeiriadedd Rhywiol Newid Rhyw	Cynhaliwyd sesiwn hyfforddi i Benaethiaid ysgolion cynradd ar 3 Gorffennaf 2012 fel rhan o sesiwn ehangach ar faterion cydraddoldeb (gweler y weithred nesaf). Roedd y sesiwn ar fwlio yn cynnwys trafodaethau o ran sut y dylid ymdrin â gwahanol senarios.
Maes Gweithredu Lleol: Darparu hyfforddiant i ysgolion ar ymwybyddiaeth o gydraddoldeb ac amrywiaeth			
Darparu hyfforddiant i ysgolion i godi eu hymwybyddiaeth o'u cyfrifoldebau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Addysg Codi ymwybyddiaeth – Mawrth 2012. Hyfforddiant – Ebrill 2012	Pob Grŵp	Rhoddwyd cyflwyniad i Benaethiaid ysgolion cynradd yn ystod Mawrth 2012 er mwyn codi ymwybyddiaeth am ofynion y Ddeddf newydd. Wedi hynny fe ddarparwyd crynodeb o'r gofynion i Benaethiaid ysgol, ynghyd â thempled awgrymedig. Fe ddilynwyd hyn i fyny gyda'r sesiwn hyfforddi ar 3 Gorffennaf 2012.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Tri: Gostwng anghydraddoldebau o ran Gwaith			
Beth ddywedom yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Anghydraddoldebau o ran prosesau recriwtio, cadw, hyfforddi a dyrchafu yn cael eu canfod a'u datrys			
Codi ymwybyddiaeth ymysg staff am yr hawl i wneud cais i weithio'n hyblyg	Adnoddau Dynol Parhaus.	Beichiogrwydd a Mamolaeth Oed Anabledd Rhyw	Mae Polisi'r Cyngor ar Weithio'n Hyblyg ar gael i staff ei ddarllen ar y fewnrwyd - MonITor. (Er mwyn gwella cyfathrebu mewnol a chodi ymwybyddiaeth am ein polisïau a'n mentrau newydd, mae MonITor nawr yn cael ei lwytho'n awtomatig pob tro y mae defnyddwyr yn logio i mewn i'w cyfrifiaduron).
Edrych ar ddatblygu strategaethau pellach er mwyn cynorthwyo staff i weithio'n hyblyg	Adnoddau Dynol Rhaglen waith cyfredol	Beichiogrwydd a Mamolaeth Oed Anabledd Rhyw	Mae'r awdurdod yn edrych ar gynllun defnyddio gofod er mwyn gwneud y defnydd gorau o'r gofod sydd ar gael. Bydd hyn felly'n golygu y bydd mwy o wahanol fathau o weithio hyblyg ar gael i staff, ee gweithio gartref. Mae'r awdurdod ar hyn o bryd yn negydu cynllun gweithio hyblyg newydd a fydd yn cael gwared ar oriau craidd ac felly'n rhoi mwy o hyblygrwydd i weithwyr o ran eu horiau gwaith.
Maes Gweithredu: Unrhyw fylchau mewn cyflogau rhwng gwahanol nodweddion a ddiogelir yn cael eu nodi ac ymdrin â nhw			
Datblygu system a fydd yn galluogi'r Awdurdod i ganfod unrhyw fylchau cyflog ar sail rhyw.	Adnoddau Dynol Bydd hyn yn cael ei ddatblygu yn dilyn arfarnu swyddi a statws	Rhyw	Bydd hyn yn cael ei ddatblygu yn dilyn arfarnu swyddi a statws sengl. Yr amserlen gyfredol ar gyfer cwblhau yw Ebrill 2014.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Tri: Gostwng anghydraddoldebau o ran Gwaith			
Beth ddywedem yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
	sengl.		
Cynnwys pob un o'r nodweddion a warchodir.	Adnoddau Dynol Bydd hyn yn cael ei ddatblygu yn dilyn arfarnu swyddi a statws sengl.	Pob grŵp	Bydd hyn yn cael ei ddatblygu yn dilyn arfarnu swyddi a statws sengl. Bydd yr amserlen ar gyfer cwblhau'n gysylltiedig â chwblhau'r maes gweithredu uchod.
Dadansoddi data am y gweithlu flwyddyn ar flwyddyn a chynhyrchu adroddiad blynyddol o'r wybodaeth a ddadansoddir.	Adnoddau Dynol 31 Mawrth 2013 ac erbyn 31 Mawrth yn flynyddol wedi hynny	Pob Grŵp	Mae system AD newydd, hunanwasanaeth, nawr yn weithredol. Mae'r system ddiogel yma'n galluogi staff i wirio a diweddarau eu cofnodion eu hunain. Anfonwyd papur "Cwestiynau a ofynnir yn Aml" i'r holl staff trwy e-bost yn ystod Tachwedd 2012 ar "Y Ddolen". Nod y neges yma oedd egluro pam mae angen i'r awdurdod gasglu data monitro cydraddoldeb ac annog gweithwyr i ddarparu'r wybodaeth angenrheidiol. Er bod yr Awdurdod yn gweithio'n gadarnhaol i sicrhau bod y nodweddion adrodd cywir yn eu lle, mae rhagor o waith i'w wneud o hyd ar gasglu'r data er mwyn sicrhau bod y wybodaeth mor gywir â phosibl.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Pedwar: Gostwng anghydraddoldebau o ran Diogelwch Personol			
Beth ddywedem yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom hyd yn hyn
Maes Gweithredu: Nifer y digwyddiadau o adrodd trosedd ac aflonyddwch mewn perthynas â chasineb yn cynyddu a chamau'n cael eu cymryd i ostwng trosedd ac aflonyddwch mewn perthynas â chasineb			
Datblygu trefniadau hygyrch fel bod tenantiaid yn gallu adrodd unrhyw wahaniaethu neu sylwadau ac ymddygiad amhriodol mewn digwyddiadau cyfranogi.	Tai 31 Mawrth 2013	Pob grŵp	Mae pob digwyddiad cyfranogi nawr yn cael eu cynllunio, eu cofnodi a'u harfarnu. Rhoddir cyfle i gyfranogwyr roi adborth ymhob digwyddiad cyfranogi.
Maes Gweithredu: Nifer y digwyddiadau o adrodd camdriniaeth ddomestig yn cynyddu a chamau'n cael eu cymryd i ostwng camdriniaeth ddomestig			
Parhau i weithio tuag at godi ymwybyddiaeth a diwreiddio trais yn y cartref trwy waith Fforwm Trais yn y Cartref Ynys Môn.	Tai (Diogelwch Cymunedol) Yn unol â chynllun gweithredu'r fforwm.	Rhyw	Cwblhawyd adolygiad blynyddol o Gynllun Busnes a Gweithredu Trais yn y Cartref gan Fforwm Trais yn y Cartref Ynys Môn yn unol â safonau sylfaenol Llywodraeth Cymru ² . Fe gafodd cynrychioliadau Cymorth i Ferched eu cymryd i ystyriaeth wrth gynnal yr adolygiad.

² Ffynhonnell:Cynllun Gwella (Adolygiad Perfformiad) 2011/12 Cyngor Sir Ynys Môn (tudalen 43)

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Pump: Gostwng anghydraddoldebau o ran Cynrychioli a Llais y Bobl			
Beth ddywedom yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Cyrff sy'n gwneud penderfyniadau yn dod yn fwy cynrychioladol o'r cymunedau maen nhw'n eu gwasanaethu			
Parhau i weithredu, adolygu a datblygu ein Strategaeth Adnewyddu Democrataidd ymhellach	Polisi Cam Un – 3 Mai 2013 (etholiad Cyngor Sir)	Pob grŵp	Fe gychwynnodd yr Awdurdod y gwaith o hyrwyddo etholiadau lleol 2013 yn Sioe Môn 2012. Rhoddwyd cyflwyniad i gynrychiolwyr cyngorau tref a chymuned yr ynys ar 18 Hydref 2012. Fe ymddangosodd erthygl un dudalen yn rhifyn Gaeaf 2012/13 o'n papur cymunedol – Newyddion Môn – i egluro sut i ddod yn gynghorydd ar Ynys Môn. Cylchredwyd hwn i bob cartref ym mis Tachwedd 2012.
Maes Gweithredu: Ymgynghoriad ac Ymgysylltiad yn gwella trwy gryfhau'r cysylltiadau rhwng y sector cyhoeddus a grwpiau lleol a chenedlaethol sy'n cynrychioli pobl o bob grŵp a warchodir			
Gweithio gyda'n partneriaid rhanbarthol i asesu ymarferoldeb strwythurau rhanbarthol ar gyfer ymgysylltu ac ymgynghori	Polisi 31 Mawrth 2013	Pob grŵp	Mae Rhwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru wedi adnabod rhai gweithrediadau ar y cyd i'n cynorthwyo i gyflawni'r amcan rhanbarthol uchod. Mae'r Rhwydwaith wedi cytuno i adeiladu ar lwyddiant ei ddigwyddiad ymgysylltu cyntaf a gynhaliwyd ym mis Medi 2011 trwy gynnal digwyddiad arall yn ystod 2013 - mae is-grŵp wedi'i sefydlu i gytuno fformat, lleoliad ayyb.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Pump: Gostwng anghydraddoldebau o ran Cynrychioli a Llais y Bobl			
Beth ddywedom yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Gweithio gyda phartneriaid er mwyn adnabod ac ymgysylltu gyda grwpiau sy'n anodd eu cyrraedd yn y boblogaeth leol a gweithio tuag at lenwi'r bylchau a nodwyd mewn data lleol	Polisi 31 Mawrth 2013	Hil; Sipsiwn a Theithwyr; Crefydd a Chred; Newid Rhyw; Cyfeiriadedd Rhywiol	Mae'r Cyngor wedi datblygu bas-ddata o randdeilwyr sy'n cynnwys nifer o grwpiau cydraddoldeb.
Gweithio gyda'n partneriaid lleol er mwyn sicrhau ein bod yn gwneud y defnydd gorau o adnoddau o fewn fforymau cyfredol er mwyn mynd â materion cydraddoldeb yn eu blaen.	Polisi 31 Mawrth 2013	Pob grŵp	

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Chwec: Gostwng anghydraddoldebau o ran cael Mynediad i wybodaeth, gwasanaethau, adeiladau a'r amgylchedd			
Beth ddywedom yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Mynediad at wybodaeth a chyfathrebu a phrofiad y cwsmer yn gwella			
Codi ymwybyddiaeth am Lawlyfr Delwedd Corfforaethol y Cyngor a chynhyrchu canllawiau arfer dda i staff o ran cynhyrchu dogfennau mewn fformatau eraill	Polisi 31 Mawrth 2013	Anabledd	Fe roddwyd gwybodaeth am y Llawlyfr Delwedd Corfforaethol yn newyddlen staff y Cyngor 'Medra Môn' (Rhifyn 40 – Mawrth 2012).
Cynhyrchu canllawiau arfer dda i staff o ran darparu argaeledd gwasanaethau cyfieithu i siaradwyr ieithoedd heblaw am Gymraeg a Saesneg	Polisi 31 Mawrth 2013.	Hil	Mae Rhwydwaith Gogledd Cymru wedi penderfynu cynhyrchu Canllawiau Arferion Da ar amryw o faterion yn ymwneud â chydraddoldeb, gan gynnwys gwybodaeth a fformatau hygyrch a digwyddiadau hygyrch erbyn Ebrill 2013.
Gweithredu'r system ddemocrataidd ModernGov	TGCh Yr holl swyddogion perthnasol i dderbyn hyfforddiant ar y system newydd erbyn 31 Mawrth 2013.	Anabledd	Mae'r Cyngor ar amser gyda'i amserlen ar gyfer cyhoeddi ei raglenni a chofnodion trwy system Modern.Gov cyn y Nadolig. Disgwylir y bydd swyddogion perthnasol yn derbyn hyfforddiant ar y system newydd yn ystod mis Ionawr 2013.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Chwech: Gostwng anghydraddoldebau o ran cael Mynediad i wybodaeth, gwasanaethau, adeiladau a'r amgylchedd			
Beth ddywedom yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Datblygu proffil amrywiaeth o denantiaid y Cyngor er mwyn cael gwell dealltwriaeth o anghenion unigol	Tai 31 Mawrth 2013	Pob grŵp	Mae ymarferiad proffilio tenantiaid yn mynd rhagddi ac mae hyn hefyd yn flaenoriaeth allweddol i'r gwasanaeth am y flwyddyn nesaf. Bydd proffilio cywir yn ein galluogi i dargedu gwasanaethau'n fwy effeithiol ac effeithlon.
Maes Gweithredu: Mynediad corfforol i wasanaethau, cludiant, yr amgylchedd adeiledig a mannau agored yn gwella			
Parhau i wella aros fannau bysus ar yr Ynys i'w gwneud yn hygyrch.	Prifffyrdd Parhaus - Bydd cynnydd gyda datblygu ein arosfannau bysus yn dibynnu ar gyllid.	Anabledd	Erbyn diwedd 2011/12, roedd cyrbiau esgyn hawdd yn eu lle mewn 178 o aros fannau bysus ar yr ynys – pedwar yn fwy na'r nifer a ragwelwyd ar adeg ysgrifennu ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol (CCS). Ers Ebrill 2012, mae gwelliannau wedi'i gwneud i un aros fan bysus, gyda thri arall wedi'u rhaglennu cyn diwedd 2012/13.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Saith: Gwella Gweithdrefnau'r Cyngor i sicrhau tegwch i bawb			
Beth ddywedom yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Mae rhaglen hyfforddiant staff yn ei lle i sicrhau bod gan y staff iawn y sgiliau iawn i ddarparu gwelliannau cydraddoldeb			
Codi ymwybyddiaeth ymysg staff y Cyngor am y modiwlau e-ddysgu cydraddoldeb	Adnoddau Dynol Parhaus.	Pob grŵp.	Yn anffodus, mae'r Awdurdod wedi penderfynu peidio ag adnewyddu ei fodiwlau e-ddysgu gan, yn dilyn gwaith hyrwyddo rheolaidd, y teimlad oedd nad oedd digon o staff yn defnyddio'r adnoddau oedd ar gael. Mae AD yn gweithio'n agos gyda'r pum Awdurdod arall yng Ngogledd Cymru er mwyn sefydlu grŵp tasg a gorffen i weithio ar hyn gyda golwg ar sefydlu rhywbeth i fynd a'r rhaglen hyfforddi yn ei blaen.
Parhau i hyrwyddo hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth i'r holl staff a lle mae gwasanaethau wedi adnabod anghenion penodol, megis cynnig hyfforddiant penodol i staff rheng flaen.	Adnoddau Dynol Parhaus.	Pob grŵp.	Mae Adnoddau Dynol yn hysbysebu'n rheolaidd hyfforddiant ar gydraddoldeb sy'n agored i'r holl staff. Mae Adnoddau Dynol hefyd yn gweithio'n agos gydag adrannau i sicrhau bod eu hanghenion hyfforddiant cydraddoldeb yn cael eu diwallu.

**Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb
Adroddiad Cynnydd**

Amcan Saith: Gwella Gweithdrefnau'r Cyngor i sicrhau tegwch i bawb			
Beth ddywedem yr oeddem am ei wneud	Pwy / Erbyn pryd	Grŵp perthnasol	Beth y gwnaethom (hyd at Ragfyr 2012)
Maes Gweithredu: Proses gorfforaethol effeithiol wedi'i sefydlu i sicrhau bod asesu effaith yn parhau ar draws gwasanaethau			
Parhau i ddatblygu a gwella ein proses gorfforaethol wrth sicrhau y defnyddir dull cyson ac effeithiol ar draws yr awdurdod o asesu effaith.	Polisi Parhaus	Pob grŵp	Mae templedi a chanllawiau ar gael ar MonITor ac mae'r Uned Bolisi'n parhau i roi cefnogaeth ac arweiniad i wasanaethau ar gwblhau asesiadau effaith.
Maes Gweithredu: Gweithdrefnau ac arferion yn eu lle fel bod gwasanaethau wedi eu caffael yn cwrdd ag ymrwymïadau a disgwyliadau'r awdurdod ynghylch cydraddoldeb			
Asesu ein polisiâu a'n strategaeth caffael i ystyried a ydynt yn bodloni amcanion y ddyletswydd yn briodol a gwneud unrhyw newidiadau os oes angen	Cyllid 31 Mawrth 2013.	Pob grŵp	Mae caffael yn Ynys Môn yn cael ei drawsnewid - rydym yn gweithio gyda Phrifysgol Bangor a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) i wneud ein prosesau'n fwy effeithlon a moderneiddio'r uned/gwasanaeth Caffael yn ei gyfanrwydd. Mae CLILC yn darparu strategaeth a pholisi caffael i ni. Rydym yn gweithio gyda Siroedd Fflint, Dinbych a Chonwy ar ail-ysgrifennu ein Rheolau Gweithdrefn Contractau. Yn ddiweddar, rydym wedi ymuno gyda'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol ond heb ymuno gyda'r Gwasanaeth Caffael Rhanbarthol ar draws Gogledd Cymru.

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad Blynyddol ar Gydraddoldeb 2011/12

Sut i gysylltu â ni

Os oes gennych chi unrhyw gwestiynau neu os ydych yn dymuno gwneud unrhyw sylwadau ar yr Adroddiad Blynnyddol hwn, neu yn dymuno derbyn y wybodaeth hon mewn fformatau eraill, cysylltwch â'r Uned Bolisi os gwelwch yn dda:

e-bost: cydraddoldeb@ynysmon.gov.uk

Ffôn: 01248 752561 / 01248 752520

Ffacs: 01248 750839

Drwy'r post: Yr Uned Bolisi (Cydraddoldeb)
Adran y Dirprwy Brif Weithredwr
Cyngor Sir Ynys Môn
Swyddfeydd y Cyngor
Llangefni
Ynys Môn
LL77 7TW

Cynnwys

Sut i gysylltu â ni	2
1.0 Cyflwyniad a Chefndir	4
1.1 Blaenoriaethau'r Cyngor	4
1.2 Rhwydwaith Cydraddoldeb Gogledd Cymru	4
1.3 Cynllun Cydraddoldeb Strategol	5
2.0 Adnabod, casglu a defnyddio gwybodaeth berthnasol	5
2.1 Ein Cymunedau	5
2.2 Ein Staff	8
3.0 Asesu Effaith	9
4.0 Hyrwyddo Cydraddoldeb	9
4.1 Iechyd	10
4.2 Addysg	10
4.3 Cyflogaeth a Thâl	10
4.4 Diogelwch Personol	10
4.5 Cynrychiolaeth a Llais	10
4.6 Mynediad i wybodaeth, gwasanaethau, adeiladau a'r amgylchedd	11
5.0 Ein Hamcanion Cydraddoldeb	11
Atodiad 1: Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2012 – 2016: Amcanion Cydraddoldeb – Adroddiad Cynnydd	

1.0 Cyflwyniad a Chefndir

Dyma ein hadroddiad blynyddol cyntaf ar gydraddoldeb ers cyflwyno'r ddyletswydd gyffredinol newydd o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a'r dyletswyddau penodol o dan Rheoliadau Dyletswyddau Statudol (Cymru) 2011. Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â'r cyfnod rhwng 6 Ebrill 2011 a 31 Mawrth 2012. Rydym hefyd wedi cynnwys amlinelliad o gynnydd hyd at fis Rhagfyr 2012 er mwyn cyfleu darlun mwy cyfredol.

1.1 Blaenoriaethau'r Cyngor

Nod y Cyngor yw hyrwyddo a gwarchod buddiannau'r ynys, ei dinasyddion a'i chymunedau¹.

I gyrraedd y nod yma, rydym eisiau creu Ynys Môn:

- sydd ag economi wledig sy'n ffyniannus a llewyrchus
- lle mae pobl yn cyrraedd eu llawn botensial
- lle mae pobl yn iach ac yn ddiogel
- lle mae pobl yn mwynhau, yn gwarchod ac yn gwella eu hamgylchedd adeiledig a naturiol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol
- lle mae pobl yn falch o'u Cyngor

Wrth weithio tuag at yr uchod, mae'r Cyngor yn parhau ei ymrwymiad i gydraddoldeb, o ran:

- darparu gwasanaethau
- ei gyfrifoldebau fel cyflogwr mawr a
- sicrhau nad yw polisïau, gweithdrefnau nag arferion y Cyngor yn camwahaniaethu mewn unrhyw ffordd.

1.2 Rhwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru

Mae cydweithio'n effeithiol yn golygu bod partneriaid allweddol yn gweithio gyda'i gilydd er mwyn gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael. Mae swyddogion Cydraddoldeb ym mhob un o'r chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaeth Ambiwlans Cymru, Awdurdod y Parc Cenedlaethol a Heddlu Gogledd Cymru wedi rhannu arferion da ers blynyddoedd lawer. Ers cyflwyno'r Ddeddf Cydraddoldeb 2010, rydym wedi bod yn cydweithio i daclo anghydraddoldeb ar draws y sector gyhoeddus yng Ngogledd Cymru.

---

¹ Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth am flaenoriaethau'r Cyngor yn ein Cynllun Busnes Corfforaethol 2012-15 - www.ynysmon.gov.uk/cynlluncorfforaethol

Yn ystod 2011/12, datblygodd Rhwydwaith Cydraddoldeb Gogledd Cymru gyfres o gydamcanion a gytunwyd arnynt gan bob partner. Y rhain yw:

- Gostwng anghydraddoldebau o ran **lechyd**
- Gostwng canlyniadau anghyfartal o ran **Addysg** er mwyn manteisio i'r eithaf ar botensial unigolion
- Gostwng anghydraddoldebau o ran **Gwaith a Chyflog**
- Gostwng anghydraddoldebau o ran **Diogelwch Personol**
- Gostwng anghydraddoldebau o ran **Cynrychioli a Llais y Bobl**
- Gostwng anghydraddoldebau o ran cael **Mynediad** i wybodaeth, gwasanaethau, adeiladau a'r amgylchedd

Mae cyfres o feysydd gweithredu i gyd-fynd â phob amcan gyda gwahanol bartneriaid wedi cytuno i gyfrannu at wahanol feysydd gweithredu. Rhoddir manylion ar sut y datblygwyd ein cydamcanion yn ein dogfennau partneriaeth:

- Amcanion Cydraddoldeb ar y Cyd – prosiect gweithio ar y cyd rhwng sefydliadau sector cyhoeddus yng Ngogledd Cymru
- Dogfen Ymchwil a Chefndir

1.3 Cynllun Cydraddoldeb Strategol

Rydym yn egluro sut mae'r Cyngor wedi dewis cyfrannu at y chwe chydarn can yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2012. Gellir dod o hyd i'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'r dogfennau partneriaeth uchod ar: www.ynysmon.gov.uk/cynlluncydraddoldeb

2.0 Adnabod, casglu a defnyddio gwybodaeth berthnasol

2.1 Ein Cymunedau

Yn ystod 2011/12, fe gasglwyd gwybodaeth berthnasol er mwyn datblygu ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol, fel yr amlinellir isod:

Digwyddiad Ymgysylltu Rhanbarthol

Dechreuodd ein gweithgareddau ymgysylltu gyda digwyddiad rhanbarthol a gynhaliwyd gan Rhwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru ar 20 Medi 2011 yng Nghanolfan Fusnes Conwy yng Nghyffordd Llandudno.

Wrth nodi blaenoriaethau lleol, rydym wedi cymryd i ystyriaeth wybodaeth leol a gasglwyd o'r ffynonellau canlynol:

‘Ein Hynys, Ein Cyngor – Eich Cyfraniad’

Y Strategaeth Gymunedol² yw prif ddogfen strategol y Cyngor sy'n hyrwyddo gweledigaeth hirdymor ar gyfer gwella lles economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol yr ynys dros y cyfnod 2012-2025.

Rhwng misoedd Hydref - Rhagfyr 2011, cynhaliwyd ymarfer i ymgysylltu gyda'r cyhoedd ar weledigaeth ac amcanion strategol y strategaeth. Roedd y gweithgareddau ymgysylltu'n cynnwys sioe deithiol a gynhaliwyd rhwng 10-18 Hydref 2011 mewn pum gwahanol le ar draws yr ynys (Llangefni, Caergybi, Bodedern, Amlwch a Phorthaethwy) er mwyn rhoi cyfle i gael trafodaeth fwy ansoddol ar bethau.

Digwyddiad Ymgysylltu Lleol – 28 Tachwedd 2011

Fe ddaeth cynrychiolwyr o sefydliadau lleol sy'n gweithio gyda, neu'n cynrychioli, grwpiau a ddiogelir, i gyfarfod ymgysylltu yn Swyddfeydd y Cyngor yn Llangefni ar 28 Tachwedd er mwyn ein cynorthwyo i gasglu gwybodaeth berthnasol am gymunedau ar Ynys Môn. Fe gawsom adborth ysgrifenedig hefyd, yn ogystal â thrafodaeth unigol gyda rhai a wahoddwyd nad oedd yn gallu dod i'r cyfarfod ar 28 Tachwedd.

Fforwm Trais yn y Cartref Ynys Môn – 27 Ionawr 2012

Fe gyflwynwyd cynrychioliadau a gafwyd gan Cymorth i Ferched Cymru, a oedd yn cynnwys rhai enghreifftiau o amcanion cydraddoldeb, i Fforwm Trais yn y Cartref Ynys Môn am drafodaeth mewn cyfarfod o'r fforwm a gynhaliwyd ar 27 Ionawr. Roedd yr aelodau'n gefnogol iawn o'r meysydd gweithredu a awgrymwyd, gyda nifer ohonynt wedi'u cymryd ymlaen gan y fforwm eisoes. Cytunwyd y byddai'r papur yn cael ei gymryd i ystyriaeth fel rhan o'r gwaith cyfredol o ddatblygu cynllun gweithredu'r fforwm. Ceir rhagor o fanylion am Fforwm Trais yn y Cartref Ynys Môn yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol (tudalen 24).

Ffynonellau eraill

Rydym wedi cymryd i ystyriaeth gwybodaeth berthnasol a gasglwyd o amrywiol weithgareddau ymgysylltu eraill a gynhaliwyd gan wasanaethau o fewn y Cyngor, yn cynnwys adborth o ymarferiadau ymgynghori wrth ddatblygu strategaethau allweddol o fewn gwasanaethau allweddol.

---

² Erbyn Ebrill 2013, bydd y Strategaeth Gymunedol yn cael ei chyfuno gyda chynlluniau statudol allweddol eraill ac fe fydd Cynllun Integredig Sengl yn cymryd ei lle.

Sut y gwnaethom ddefnyddio'r wybodaeth yma

Gellir dod i'r casgliad bod y prif faterion a godwyd yn lleol yn ymwneud â thri phennawd allweddol - **ymwybyddiaeth, addysg ac ymgysylltu**. Rydym wedi ceisio ymdrin â'r materion hyn o fewn y gweithrediadau yr ydym wedi'u nodi yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol. Yn ogystal, bu i'r dystiolaeth fwydo i mewn i brosesau datblygu polisiâu eraill, megis y Cynllun Integredig Sengl.

Gwybodaeth berthnasol a ddaeth ar gael yn ystod 2012/13

Arolwg Preswylwyr Ynys Môn (Mai 2012) – Cynhaliwyd Arolwg Preswylwyr Ynys Môn yn ystod Chwefror 2012. Cwblhawyd yr arolwg ffôn gan 1,100 o drigolion a chynhaliwyd pump o grwpiau ffocws ledled yr Ynys a daeth rhwng 7 ac 11 o gyfranogwyr i bob un ohonynt. Mae'r arolwg a'r grwpiau ffocws yn darparu tystiolaeth gynrychioliadol ar draws amrediad o segmentau cymdeithasol (gan gynnwys rhyw, oed, ethnigrwydd, anabledd, yr Iaith Gymraeg a dosbarth cymdeithasol) ac ardaloedd daearyddol. Roedd un o'r grwpiau ffocws yn cynnwys pobl dros 65 oed a phobl a oedd wedi dweud bod ganddynt anabledd, a chafodd un ei gynnal yn y Gymraeg. Mae'r arolwg yma wedi rhoddi ymchwiliad 'gwaelodlin' yr oedd angen mawr amdano o foddhad y cyhoedd gyda'r modd y mae'r Cyngor yn rhedeg. Mae hefyd yn darparu gwybodaeth ddefnyddiol o ran yr hyn sydd yn bwysig i'r cyhoedd a'r gwelliannau sy'n angenrheidiol yn eu barn nhw.

Infobase Ynys Môn - System gwe sy'n seiliedig ar wybodaeth leol ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn yw Infobase Ynys Môn. Mae'r system yn hawdd iawn i'w defnyddio ac yn darparu cyfoeth o wybodaeth i unigolion a chymunedau. Mae'r gwaith cychwynnol wedi canolbwyntio ar y canlyniadau allweddol a nodwyd ar gyfer Datblygu Economaidd a'r Parth Menter ond rydym hefyd wedi cynnwys rhywfaint o wybodaeth gyffredinol ar Ynys Môn trwy'r cyfleuster chwilio drwy gôd post a'r thema 'Ynys Môn mewn ffigyrau'. Rydym yn bwriadu ychwanegu mwy o themâu wrth i ni ddatblygu'r system.

Adolygiad Data Ynys Môn - Cafodd yr adolygiad hwn ei gychwyn i gefnogi Cyngor Sir Ynys Môn wrth iddo nodi blaenoriaethau ar gyfer cefnogi pobl sy'n agored i niwed ar Ynys Môn. Cynhaliwyd yr adolygiad data ym Mis Mai 2012 a'i nod oedd tynnu sylw at themâu a materion sy'n deillio o ddata y gall Cyngor Sir Ynys Môn ddewis talu sylw arbennig iddo yn y dyfodol.

Mae'r Cyngor o'r farn bod camau cadarnhaol wedi'u cymryd i adnabod a chasglu gwybodaeth berthnasol. Mae gwybodaeth berthnasol am gydraddoldeb yn parhau i gael ei gyhoeddi o fewn ystod eang o strategaethau a chynlluniau gwasanaeth a chorfforaethol. Cyhoeddir dogfennau ar ein gwefan, mewn papurau pwyllgor ac mae cynlluniau allweddol ar gael i'w darllen yn ein llyfrgelloedd cyhoeddus. Rydym yn cydnabod, fodd bynnag, bod angen gwneud mwy o waith. Rydym wedi ymrwymo i ddatblygu a gwella'n barhaus y

wybodaeth a ddelir gennym am y grwpiau a warchodir ar Ynys Môn ac fe fyddwn yn parhau i weithio gyda'n partneriaid ac yn ymgysylltu â phobl er mwyn cyflawni hyn.

2.2 Ein Staff

Gwybodaeth am Gyflogaeth

Mae'r Awdurdod wedi gwneud cryn dipyn o waith yn y 12 mis diwethaf ar gasglu a dadansoddi data am y grwpiau cydraddoldeb a warchodir. Roedd hyn yn cynnwys cyflwyno system AD electronig newydd sydd wedi galluogi'r Awdurdod i gasglu'r wybodaeth angenrheidiol. Er bod y system wedi helpu i sicrhau bod y wybodaeth am yr holl aelodau staff newydd / staff sydd wedi newid rôl yn gyfredol, un o'r heriau mwyaf yr ydym yn ei wynebu yw casglu gwybodaeth ar y gweithlu cyfredol lle nad yw'r wybodaeth amdanynt wedi'i storio eisoes ar ffurf electronig.

Mae system AD gyfrifiadol newydd, hunanwasanaeth, nawr ar waith er mwyn ceisio llenwi rhai o'r bylchau sydd gennym yn y wybodaeth a gasglwyd. Mae'r system ddiogel hon yn galluogi staff i wirio a diweddarau eu cofnodion eu hunain, felly bydd y wybodaeth sy'n cael ei storio'n gyfredol. Fodd bynnag, gan fod y system mor newydd, mae rhai staff yn dal i ddysgu am y dull newydd yma o weithio, felly fe gylchredwyd papur ar "Y Cwestiynau a ofynnir yn aml' trwy e-bost i'r holl staff yn ystod mis Tachwedd 2012 trwy "Y Ddolen - The Link". Nod y neges yma oedd egluro pam mae angen i'r awdurdod gasglu data monitro cydraddoldeb ac annog gweithwyr i ddarparu'r wybodaeth angenrheidiol. Mae'n amhosibl profi os yw'r wybodaeth yma wedi helpu o ran Mawrth 2012; fodd bynnag, y gobaith yw y bydd yna welliant sylweddol ar y wybodaeth a gesglir erbyn Mawrth 2013.

Felly, er bod yr Awdurdod yn gweithio'n gadarnhaol i sicrhau bod y nodweddion adrodd cywir yn eu lle, mae rhagor o waith i'w wneud o hyd ar gasglu'r data er mwyn sicrhau bod y wybodaeth mor gywir â phosibl. O ganlyniad, er bod gan yr Awdurdod y systemau mewn lle i ddarparu adroddiadau ar gyflogaeth, ni fyddai'r wybodaeth o fewn y system ar gyfer 31 Mawrth 2012 yn adlewyrchiad cywir o'r gweithlu a'r hyn o bryd.

Hyfforddiant

Cyngor Sir Ynys Môn yw un o'r cyflogwyr mwyaf ar yr Ynys. Y staff yw adnodd mwyaf y Cyngor yn ogystal â'r rhai sy'n sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu cyflenwi. Felly, os ydym am wneud yn siŵr bod ein gwasanaethau'n cael eu cyflenwi mewn modd sensitif ac yn ymateb i anghenion pobl Ynys Môn, mae'n bwysig bod gennym staff sydd â'r sgiliau a chymwyseddau angenrheidiol.

I'r perwyl hwnnw, rydym yn ymdrechu i ddarparu'r hyfforddiant angenrheidiol i staff, sy'n cynnwys rhan benodol yn y broses anwytho corfforaethol i staff sy'n dechrau gweithio gyda'r Awdurdod. Y farn yw bod rhoi gwybodaeth berthnasol i staff am gydraddoldeb ar y cychwyn yn hyrwyddo pwysigrwydd cydraddoldeb. Mae yna hefyd raglen un diwrnod ar "Ymwybyddiaeth am Gydraddoldeb ac Amrywiaeth" ar gael i'r holl staff sydd eisiau canfod mwy am gyfrifoldebau'r Awdurdod.

Mae'r Awdurdod hefyd yn ymwybodol bod gofynion statudol i gynnal asesiadau effaith ar gydraddoldeb ac felly, yn y 12 mis diwethaf, fe gynhaliwyd cyfres o sesiynau 'asesu effaith ar gydraddoldeb' i hyrwyddo'r defnydd o dempled asesu effaith yr Awdurdod. Ein nod yw i'r broses yma ddod yn rhan annatod o'r gwaith dydd i ddydd o lunio polisïau, arferion cyflogaeth, darparu gwasanaeth a'r swyddogaethau eraill a gynhelir gan y sefydliad.

Mae'r Awdurdod o'r farn ei bod yn cymryd camau cadarnhaol tuag at hyrwyddo Cydraddoldeb ac Amrywiaeth o fewn y sefydliad, ac mae'r Uned Adnoddau Dynol yn cymryd cyngor rheolaidd gan staff ac yn darparu unrhyw hyfforddiant perthnasol y mae angen amdano. Mae hyn yn cynnwys hyfforddiant laith Arwyddion Prydeinig perthnasol i ofalwyr cartref er mwyn sicrhau bod yr holl ddefnyddwyr gwasanaeth yn gallu cael cymaint o fynediad at wasanaethau a phosibl.

Asesu Effaith

Rydym yn parhau i weithio tuag at sicrhau ymagwedd gyson ar draws yr awdurdod yn nhermau cwblhau asesiadau effaith cadarn. Mae templed a chanllawiau ar gael ar ein mewnwrwyd - MonITor - mae hyfforddiant wedi bod ar gael ac mae'r Uned Bolisi'n parhau i ddarparu cefnogaeth a chynghor i wasanaethau. Mae linciau i wybodaeth berthnasol o wefan Infobase Ynys Môn a'r ddogfen Adolygiad Data Ynys Môn wedi'u cynnwys ar ein tudalen Cydraddoldeb ar ein mewnwrwyd.

Y bwriad yn ystod 2013/14 yw adolygu'r canllawiau cyfredol ar gyfer cynnal asesiadau effaith ar gydraddoldeb i gyd-fynd â'r canllawiau arfer dda i staff ar ymgynghori, a hynny er mwyn cryfhau'r cysylltiadau a hyrwyddo ymhellach yr angen i briflifo ystyriaethau cydraddoldeb.

4.0 Hyrwyddo Cydraddoldeb

Yn y paragraffau canlynol, rydym yn amlinellu rhai enghreifftiau o'r hyn y gwnaethom yn ystod 2011/12 ac yn fwy diweddar i hyrwyddo cydraddoldeb. Er mwyn cysondeb, rydym yn adrodd o dan themâu ein hamcanion cydraddoldeb rhanbarthol:

4.1 Iechyd

Cynhaliwyd diwrnod agored ynghyd â chyfres o sioeau teithiol er mwyn codi ymwybyddiaeth am offer sy'n gallu helpu pobl hŷn a phobl anabl i fyw bywydau annibynnol a diogel. Trefnwyd y digwyddiadau hyn mewn partneriaeth â Mencap ac fe'u cynhaliwyd yn ystod mis Mawrth 2012. Mae offer Teleofal yn rhoi annibyniaeth i unigolion dirifedi i fyw yn eu cartrefi eu hunain ac yn rhoi tawelwch meddwl i'w gofalwyr.

4.2 Addysg

Mae Cynghorau Gwynedd ac Ynys Môn yn cynnig gwasanaeth cwnsela i bobl ifanc ym mhob un o'r ysgolion uwchradd. Mae tîm o Gwnselwyr proffesiynol ar gael i wrando a chynnig cymorth i blant a phobl ifanc ar ystod eang o broblemau emosiynol y gallant eu hwynebu. Gellir cysylltu gyda'r Gwasanaeth Cwnsela Ysgolion Uwchradd Gwynedd a Môn ar 01286 679199 neu trwy ymweld â www.ynysmon.gov.uk/gwasanaethcwnselaysgolion

4.3 Cyflogaeth a Thâl

Yn dilyn adolygiad o'r meini prawf yn ystod 2011/12, cafodd yr Awdurdod ei ail-wobrwyo gyda'r Symbol Cadarn o blaid Pobl Anabl ar ôl dangos ymrwymiad parhaus i'r pum ymrwymiad o ran recriwtio, hyfforddiant, cadw, ymgynghori ac ymwybyddiaeth am anabledau.

4.4 Diogelwch Personol

Fe gytunodd yr Awdurdod i gais gan breswlydd lleol ac un o gyd-sylfaenwyr mudiad cefnogi trawsrywedd i godi baner trawsrywedd yn swyddfeydd y cyngor ar 20 Tachwedd 2011 i nodi Diwrnod Cofio Trawsrywedd. Mae'r dyddiad hwn yn cael ei gydnabod ar draws y byd i gofio rhai a gollwyd oherwydd rhagfarn ar sail casineb. Ynys Môn oedd yr awdurdod cyntaf yng Nghymru i godi'r faner trawsrywedd er mwyn cefnogi'r achos yma ac fe barhaodd gyda'i gefnogaeth trwy godi'r faner eto ar 20 Tachwedd 2012.

4.5 Cynrychiolaeth a Llais y Bobl

Mae newidiadau wedi'u gwneud mewn gweithgareddau cyfranogiad tenantiaid, trwy ganolbwyntio mwy ar fentrau cymunedol yn hytrach na hyrwyddo'r panelau tenantiaid a chyfarfodydd traddodiadol. Mae hyn wedi ein helpu i ddatblygu cysylltiadau ag asiantaethau partner a rhoi mwy o ffyrdd y gall tenantiaid eu dewis er mwyn cymryd rhan. Mae hyn wedi annog mwy o denantiaid i gymryd rhan, gan gynnwys y grwpiau sydd fel rheol yn anodd eu cyrraedd, fel pobl ifanc, gan sicrhau bod ein gweithgareddau cyfranogiad tenantiaid yn cynrychioli nifer ehangach o'r tenantiaid.

4.6 Mynediad i wybodaeth, gwasanaethau, adeiladau a'r amgylchedd

Fel rhan o'r gwaith ymgysylltu lleol a wnaed y llynedd, fe'n hatgoffwyd am bwysigrwydd cynhyrchu dogfennau mewn fformatau eraill ar gyfer pobl ddall a rhannol ddall. Mewn partneriaeth gyda Chymdeithas y Deillion Gogledd Cymru, mae papur cymunedol y Cyngor - Newyddion Môn - nawr yn cael ei gynhyrchu mewn fformat clywedol ac yn cael ei gylchredeg i breswylwyr dall a rhannol ddall ar yr ynys (Cylchredwyd rhifyn y Gaeaf 2012/13 i 424 o unigolion).

5.0 Ein Hamcanion Cydraddoldeb

5.1 Yr hyn a wnaethom hyd yn hyn

Fe gyhoeddwyd ein hamcanion cydraddoldeb fel rhan o'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Yn **Atodiad 1**, rhoddir amlinelliad o'r cynnydd a wnaed hyd at Ragfyr 2012 tuag at gyflawni'r amcanion hyn.

5.2 Yr hyn yr ydym yn bwriadu ei wneud nesaf

Byddwn yn parhau i weithio tuag at gyflawni ein hamcanion cydraddoldeb ac rydym wedi ymrwymo, o fewn gallu a dylanwad y Cyngor Sir, i:

- ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithlon ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a'r rhai nad ydynt
- feithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai nad ydynt

Mawrth 2013